

علل آتش سوزی تانکرهای سوخت در جایگاههای پمپ بنزین

کراراً شاهد آتش گرفتن تانکرهای سوخت (بویژه بنزین) درموقع تخلیه در جایگاههای پمپ بنزین هستیم که بدلیل سریع الاشتعال بودن مایع مذکور و آلوده بودن بدنه تانکر و محوطه پمپ بنزین و عدم رعایت مسائل ایمنی از سوی مسئولین جایگاهها و رانندگان تانکرها اغلب مواقع تقریباً تمامی تانکر و بعضاً تلمبه های تحویل سوخت و اماکن اطراف طعمه حریق می گردند. مواردی که در موقع بررسی علل وقوع حریق تانکرهای سوخت بایستی دقیقاً مورد بزرسی قرار گیرد به شرح زیر

میباشد:

1- آیا سیم ارت در موقع استقرار تانکر در محوطه پمپ بشاسی تانکر

متصل گردیده است .

2- آیا اتصالات سیم ارت و قلاب اتصال آن دقیقاً به قسمت شاسی

محکم بسته شده بود ه .

3_ آیا رشته سیم مذکور به شبکه سیم ارت جایگاه متصل بوده ؟

4- آیا لوله های خر طومی تخلیه بموقع (هر سه ماه یکبار) مورد

آزمایش از نظر اتصال الکتریکی دو سر آن قرار گرفته و در صورت انجام

بایستی مراتب در پرونده دفتر جایگاه ثبت شده باشد .

5_ آیا در زمان تخلیه راننده تانکر در محل حضور داشته یا خیر . در

صورت حضور به چه کاری مشغول بوده آیا مشغول تعمیرات و گریس

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شیراز
معاونت آموزش و برنامه ریزی
واحد آموزش

کاری بوده .

6_ آیا در زمان تخلیه موتور کامیون خاموش بوده .

7_ آیا راننده مشغول دستکاری وسایل الکتریکی کامیون از جمله در

ناحیه اتصالات باطری نبوده ؟

8_ در صورتیکه آتش سوزی بعد از تخلیه تانکر رخ داد . آیا راننده در

موقع ته کشی تانکر رعایت مسائل ایمنی را نمود (جلوگیری از ایجاد هر

گونه جرقه)

9_ آیا لباسهای راننده تانکر از الیاف مصنوعی یا پارچه هائی نبوده که

ایجاد جرقه نماید .

10_ آیا موهای سرو بدن راننده در صورت مالش الکتریسته ساکن

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شیراز
معاونت آموزش و برنامه ریزی
واحد آموزش

نموده ؟

11_ آیا در محور قسمت تخلیه بنزین راننده یا یکی از کارکنان پمپ

اقدام به روشن نمودن سیگار توسط کبریت یا فندک ننموده اند ؟

12_ آیا در طول تخلیه فرد یا افراد مشکوکی در محوطه پمپ در حال

تردد نبوده اند ؟

13_ آیا اتصالات لوله های تخلیه دارای نشتی بنزین بوده ؟ (متصل

نبودن لوله ها در هنگام تخلیه بایستی زیر نظر مسئول پمپ بنزین انجام

گیرد).

14_ آیا هنگام بستن لوله خرطومی تخلیه کویلینگ ها دنده روی دنده

نبوده که باعث پخش بنزین در محوطه گردد.

علل آتش سوزی در جایگاه های پمپ بنزین

بدلیل رعایت اصول ایمنی نسبی در جایگاههای و مراکز تحویل سوخت که

تحت پوشش شرکت ملی نفت ایران می باشند به ندرت مکانهای یاد

شده طعمه حریق می گردند و در صورت وقوع آتش سوزی در این گونه

محلها بدون شک در اثر بی مبالاتی و عدم رعایت پاره ای از توصیه های

ایمنی و بی توجهی پرسنل جایگاه هاست که سبب می شود هر چند گاه

یکبار حریقهای موضعی در این اماکن بوقوع پیوسته و احتمالاً منجر به

خسارات جانی و مالی می گردد .

با توجه به مراتب فوق و تجارب بدست آمده طی سالهای اخیر در هنگام

بررسی و تحقیق در خصوص چگونگی وقوع آتش سوزی اینگونه محلها

بایستی نکات زیر را مورد توجه قرار داد :

1_ بررسی سیستم شبکه برق جایگاه بویژه جعبه فیوز ها ، کلید ها و

پریزها ، لامپهای روشنایی .

2_ بررسی سیستم سیمهای ارت ، تلمبه ها _ مخازن _ شبکه انتقال

سوخت

3_ بررسی لازم درمورد اینکه آیا سیستم سیم ارت بطور حتم نهایتاً به

چاهک اصلی سیستم مرتبط شده یا خیر.

4_ اطمینان از نشتی یا عدم نشتی تلمبه های فروش ولوله های خرطومی

واتصالات مربوط بویژه نازل ها.

5_ آیا وسائل طبخ چای و غذا از نوع شعله عریان مورد استفاده نبوده ؟

6_ آیا منابع حرارتی غیر مجاز و غیر استاندارد مورد استفاده بوده ؟

7_ آیا کف و دیوارهای اطاق روغن و سایر نقاط آلوده بوسیله گازوئیل یا

بنزین شستشو نشده ؟

8_ پی گیری در مورد لباس و کفش کارگران و تلمبه چی ها و سایر کارکنان

9_ در صورتیکه در موقع تحویل سوخت آتش سوزی رخ داده آیا سر

نازل با بدنه اتومبیل(درب باک) در تماس بوده ؟

10_ آیا در زمان تحویل سوخت کارگر یا مشتری اقدام به تکان دادن

اتومبیل برای تخلیه هوای باک نمودند ؟

11_ در صورتیکه آتش سوزی در فصل سرما بوقوع پیوسته ، امکان

وجود چراغ شعله دارد در داخل اتومبیل های مستقر در جایگاه بایستی

مورد توجه قرار گیرد .

آتش سوزی وسائط نقلیه و نحوه بررسی علل آنها

در رابطه با آتش سوزی اتومبیل و انواع مختلف آن از نظر سیستم ، تناژ و

نحوه استفاده از این وسائط نقلیه و محرکه و مجموعه بار اشتعال را که

دارند و همچنین بدلیل از بین رفتن بسیاری از شواهد و قرائن موجود

جابجائیهای که ممکن است در حین اطفاء حریق بعمل آید بررسی علت

و اظهار نظر قطعی بسیار مشکل و حتی در پاره ای از مواقع احتمالاً میسر

نمی باشد . بهمین منظور لازم است جهت سهولت کار و حصول نتیجه

قطعی و چگونگی بررسی یا تفکیک انواع اتومبیل با مسئله بطریق ذیل
تحقیقات ادامه یابد .

الف_ کامیون ، تریلر و کامیونت :

در مواقع بررسی و تحقیقات در صورتیکه وسائط نقلیه فوق الذکر حامل
بار باشند به نکات زیر توجه گردد :

1_ نوع محموله

2_ مبدا و مقصد و طول مسیری که طی نموده

3_ طی این فاصله که پیموده در چه مکانهائی و به چه منظوری توقف

نموده

4_ در موقع بار گیری آیا کارگران تحت نظارت بوده اند.

5_ آیا کارگران در اثناء کار سیگار نمی کشیدند

6_ آیا در موقع بارگیری راننده کامیون نوبت بارگیری را رعایت نموده یا

اینکه به نحوی سریعتر اقدام به ترخیص کالا نموده .

7_ آیا در مکانهایی که بین راه توقف نموده تمامی قسمتهای کامیون و بار

را مورد بازدید قرار داده و مدت توقف او چه مدت زمانی بوده .

8_ آیا کالای ترخیصی جزء مواد خود به خود سوزن بوده ؟

9_ آیا محموله کامیون جزء مواد شیمیائی نبوده که در اثر رسیدن رطوبت

به آن فعل و انفعالات آتش زا ایجاد نموده باشد .

10_ آیا محموله کامیون جز مواد آتش زا نبوده ؟

11_ آیا در محلهایی که بین راه توقف نموده کامیون نیاز به جوشکاری

نداشته و یا اینکه درمجاورت آن

12_ پس از رسیدن به مقصد کامیون را در چه محلی پارک نموده؟

13_ چه مدت از توقف کامیون در محل گذشته و آتش سوزی رخ داده .

14_ آیا در محلی که کامیون را پارک نموده در آن حوالی منابع حرارتی

وجود نداشته ؟

15_ آیا در بین راه به جهاتی مورد تعقیب نبوده ؟

16_ آیا محموله در رابطه با جبهه و جنگ نبوده ؟

17_ آیا کامیون در حال حمل و نقل محموله پستی خصوصی (تیباکس)

نبوده . در صورتی که بوده بایستی لیست نوع کالا از راننده کامیون

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شیراز
معاونت آموزش و برنامه ریزی
واحد آموزش

خواسته شود .

18_ آیا راننده خود مالک وسیله نقلیه است .

19_ آیا راننده برای دیگری کار می کند و در این صورت رابطه او با مالک و شرکت چگونه است .

20_ باید روشن شود که قبل از راننده فعلی چه کسی در روی کامیون کار می کرده و به چه دلیل مالک یا شرکت قبلی کامیون را از راننده پس گرفته و به ایشان تحویل داده

21_ آیا محموله کامیون یا خود وسیله نقلیه بیمه بوده ؟ در این صورت نوع بیمه و قرارداد بایستی مورد بررسی قرار گیرد .

22_ آیا محموله جزء کالاهای اساسی بوده ؟

23_ آیا محموله دولتی بوده یا خصوصی ؟

24_ در صورتیکه کامیون از ناحیه اطاق دچار آتش سوزی شده آیا قبل از

حرکت در تعمیرگاه جهت کارهایی نظیر سیم کشی و نظایر آن متوقف

نموده ؟

25_ آیا راننده با دوستان یا فامیل اختلاف نداشته؟

زمانی هم هست که وسائط نقلیه فوق در حالی که حامل هیچگونه محموله

ای نیستند دچار حریق می گردند که در این حالت بایستی به دنبال

مسائلی نظیر :

1_ آیا کامیون از مدل نیفتاده بوده و مالک در صدد نبوده که عمداً اقدام

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شیراز
معاونت آموزش و برنامه ریزی
واحد آموزش

به آتش زدن وسیله نقلیه خود نماید تا بلکه بتواند کامیون را تبدیل به

احسن نماید؟

2_ در صورتیکه کامیون در گذشته به مالکیت مالک در آمده آیا از نظر

قیمت و خلاصه مسائل مالی اختلافی بین خریدار و فروشنده وجود نداشته

؟

3_ آیا کامیون در گذشته از نظر شبکه سیم کشی برق دچار نقائص نبوده

اگر بوده چه قسمت‌های را شامل می شده آیا خودش اقدام به رفع نقص

نموده یا اینکه به باطری ساز مراجعه نموده ، باید روشن شود که باطری

ساز مذکور در چه قسمت هایی از کامیون را انجام داده و آیا در این مورد

اطلاعات کافی داشته یا خیر در این رابطه بایستی اطلاعات جامعی

بدست آورد . و پاره ای از مسائلی که در مبحث قبل به آن اشاره شد باید

مورد توجه کارشناس تحقیق قرار گیرد.

ب: بررسی علت آتش سوزی در اتومبیلهای سواری

اعم از شخصی و کرایه و وانت

نظر به اینکه این نوع اتومبیلها به صورتهای متفاوتی مورد استفاده عموم

افراد جامعه با فرهنگهای مختلف قرار می گیرد ، لازم است تقسیم

بندیهای جهت سهولت در امر علت یابی حریق به عمل آید .

هر چند مواردیکه در زیر به آنها اشاره می گردد در بعضی جهات باهم

وجه اشتراک دارند ولی با این وصف لزوم این تقسیم بندی ضروری به

نظر می رسد :

ابتدا بررسی علت وقوع آتش سوزی در اتومبیل‌های پلاک سفید:

- 1_ در چه زمانی حریق اتفاق افتاده .
- 2_ چه کسی از وقوع آن معطع شده.
- 3_ راننده از چه زمانی اتومبیل را ترک کرده .
- 4_ قبل از ترک اتومبیل در طول مسیر چه کسانی را سوار اتومبیل نموده و آنها دارای چه خصوصیتی می باشند .
- 5_ طول مسیر حرکت اتومبیل از مبدا تا مقصد باید مورد بررسی قرار گیرد .
- 6_ آیا افرادی که قبلاً داخل اتومبیل بوده اند و یا راننده اتومبیل بسیگار معتاد نبوده اند و آیا در طول مسیر اقدام به کشیدن سیگار نکرده اند ؟

7_ آیا در موقع خروج از اتومبیل بوی دود احساس نمی کردند؟

8_ شغل راننده چیست؟

9_ آیا در رابطه با جبهه و جنگ فعالیت می کند؟

10_ آیا در رابطه با بسیج و مسجد محل و نماز جمعه و نظایر آن در

فعالیت است؟

11_ آیا قریباً اتومبیل را خریداری کرده و در موقع خرید اختلافی بین

ایشان و فروشنده وجود نداشته؟

12_ آیا اشیاء داخل اتومبیل قبلاً مورد دستبرد قرار نگرفته؟

13_ در صورتیکه اتومبیل در طول شب دچار آتش سوزی شده و در

محلی که پارک بوده چگونه افرادی زندگی می کنند (منظور معتادین) .

14_ آیا راننده یا مالک با فامیل یا دوستان خود اختلافی نداشته ؟

15_ آیا اتومبیل قبل از آتش سوزی در تعمیرگاه متوقف نبوده ؟

16_ چه نوع تعمیری را لازم داشته ؟

17_ وضعیت ضبط و ربط در تعمیرگاه مذکور به چه صورت بوده ؟ و مدت

توقف اتومبیل در تعمیرگاه به چه مقدار بوده ؟

18_ آیا کارگران پس از صرف نهار داخل اتومبیل حریق زده استراحت

نمی کردند ؟

19_ آیا کارگران تعمیرگاه در طول توقف اتومبیل از آن استفاده غیر مجاز

نکرده اند (اینکار در تعمیرگاهها متداول است) .

20_ آیا اتومبیل جهت کارهائی نظیر استارت و دینام دچار نقائصی بوده ؟

21_ آیا در محلی که توقف نموده احتمالاً منابع حرارتی وجود نداشته ؟

22_ در صورتیکه اتومبیل مدت زمان زیادی مورد استفاده بوده در موقع

پارک در محل اشیاء و لوازم قابل اشتعال و بعضاً سریع الاشتعال در

پشت اتومبیل و نزدیکی لوله اگزوز وجود نداشته .

(معمولاً راننده پس از پارک در محل قبل از خاموش کرده اتومبیل بقول

معروف یک تخته گازبه موتور می دهند که جرقه پرتاب شده از اگزوز

باعث آتش گرفتن تدریجی اشیاء قابل اشتعال می گردد سپس به

اتومبیل مذکور سرایت می نماید .)

23_ آیا در گذشته از نظر سیم کشی های پشت آمپروترمینالها ومفصل

بندیها وسایر قسمتهای شبکه سیم کشی برق و کلیدهای مربوط به

چراغها و برف پاک کن و بخاری وسایر قسمتهایی که در این رابطه می باشد

دچار نقائصی نبوده ؟

یادآوری شود که موارد فوق و بسیاری از مسائل دیگر بایستی در طول

پیگیری و تحقیق بطور دقیق و با صبر و حوصله مورد توجه قرار گیرد خواه

اتومبیل بطور مختصر یا کلاً دچار آتش سوزی گردیده باشد . تاخدای

ناکرده فرد یا افرادی بی جهت مورد اتهام قرار نگیرند و نهایتاً حقی از کسی

ضایع نگردد . همچنین در زمان بررسی باید به اشیاء و وسائل مشکوکی

که وجود آنها در محل لزومی نداشته نظیر کهنه های آلوده به مواد نفتی

و یا ظروفی که محتوی مایعات قابل اشتعال بوده توجه کافی بعمل آید

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شیراز
معاونت آموزش و برنامه ریزی
واحد آموزش

ونیز زمان شروع حریق ونحوه گسترش آن وفاصله زمانی آنرا از شروع

حریق تارسیدن واحداثش نشانی باید مد نظر داشت واینکه آیا حریق

بطور عادی شروع شده یا غیر عادی گسترش یافته است